

Dönem : 2
Toplantı : 3

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 740

2262 sayılı Sümerbank Kanununun 6606 sayılı Kanunla değiştirilen 4 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Sanayi ve Plân komisyonları raporları (1/553)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 723/6828

6 . 9 . 1968

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sanayi Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 29 . 8 . 1968 tarihinde kararlaştırılan «2262 sayılı Sümerbank Kanununun 6606 sayılı Kanunla değiştirilen 4 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı» ile gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Süleyman Demirel
Başbakan

GEREKÇE

Genel olarak sanayi işleri ve bankacılık muameleleri ile iştigal etmek üzere 20 milyon Tl. sı itibari sermaye ile 1933 yılında 2262 sayılı Kanunla kurulmuş bulunan Sümerbank'ın, sinai tesislerinin genişletilmesi nisbetinde muhtelif tarihlerde sermayesinin artırılması yoluna gidilmiş ve son olarak 1955 yılında 6606 sayılı Kanunla teşekkülün itibari sermayesi 500 milyon liraya çıkarılmıştır.

İktisadi faaliyetlerde yeter bir sermayenin önemi ve faydası izahtan vârestedir. Bugün için Sümerbank'ın kurduğu müesseselere tahsis ettiği sermaye toplamı 982 milyondur. İştiraklerine bağladığı sermaye toplamı ise 521,7 milyon lira olup bunlara ayrıca gayelerinin tahakkuku için açmak mecburiyetinde kaldığı krediler toplamı da 594,2 milyon liraya baliğ olmuştur. Halen 500 milyon lira itibari sermayesi bulunan teşekkül, müessese ve iştiraklerine 2 097 900 000 lira tahsis etmiştir. Bu sebeple teşekkül sermaye sıkıntısı çekmektedir.

Teşekkül sermaye kifayetsizliği sebebiyle, yabancı kaynaklara geniş ölçüde başvurarak borçlanmış ve borçlarının vâdeleri geldiği halde bunları malî imkânsızlık sebebiyle ödiyememiştir. Gün geçtikte ödeme imkânları azalan teşekkülün yeni yatırımlar ve yıl sonunda faaliyete geçecek fabrikalarının işletme kredileri için de borçlarını ödemeyip yeni yabancı kaynaklar araması gerekecektir. Yabancı kaynaklardan temin edilen kısa ve uzun vâdeli krediler sebebiyle tahmil olunan faiz yükü bir tarafa, teşekkül tamamlama ve idame yatırımları ile işletme sermayesi için gerekli malî imkânları, vâdesi gelmiş olan borçlarını ödiyememesi sebebiyle bugün için yabancı kaynaklardan temin edemiyecek durumdadır.

Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulunun 1966 yılı Sümerbank raporunda da aynı konuya temas edilerek şöyle denilmektedir.

«Öz kaynakların yabancı kaynaklara oranı 0,62 den ibaret olup çok düşüktür. Bunun başlıca nedenini iş hacminin artmasına ve satınalma gücünün düşmesine karşılık, sermayenin sabit tutulması teşkil etmektedir. Gerçekten topluluk yalnız müesseselerine 613,5 milyon lira, iştiraklerine de 530 milyon lira sermaye yatırmış bulunduğuna göre: 500 milyon lira tutarındaki sermayenin yetersizliği açıkça görülmektedir. Banka günden güne artan para ihtiyacını karşılamak için, devamlı olarak yabancı kaynaklara başvurmak zorunda kalmakta, zamanında vergilerini ödiyememekte, taahhütlerini yerine getirememekte, bunun etkisiyle de ödenen faiz tutarı yükselmekte, rantabilite oranı ise düşmektedir. Bu durum, en kısa bir zamanda teşekkül sermayesinin yeterli bir seviyeye çıkarılmasındaki zorunluğu açıkça belirtmektedir.»

Aynı raporun temenniler kısmında da «1 - Gerek bugünkü, gerekse 440 sayılı Kanun gereğince yeniden hazırlanan kuruluş kanun tasarısında öngörülmüş bulunan sermaye, Sümerbank'ın ihtiyacını karşılamaya yeterli olmadığında, söz konusu tasarının kanunlaşması beklenilmeden sermayenin yeterli seviyeye çıkarılması için gerekli işleme biran önce geçilmesi» temennisinde bulunmuştur.

Bu durum muvacehesinde; teşekkülün, tevsi, tesis ve iştirak programları ile çalışma imkânlarını realize edebilmesi ve 440 sayılı Kanunun öngördüğü kârlılık ve verimlilik ilkelerine uygun olarak faaliyetini devam ettirebilmesi için sermayesinin artırılması bir zaruret haline gelmiştir.

Tasarıdaki 1 500 000 000 liralık sermaye miktarının tesbitinde;

1. Teşekkülün malî bünyesi, yatırım, satış ve kâr durumları ile eğilimleri, döner değerleri, uzun vâdeli aktif kıymetler, borçlar ve net varlıkları arasındaki nispi münasebetler,

2. 440 sayılı Kanunun geçici 1 nci maddesi uyarınca kurulan İktisadi Devlet Teşekkülleri Yeniden Düzenleme Komisyonu tarafından hazırlanan «Sümerbank Kuruluş Kanunu» ile «Toprak Sanayii Kurumu Kanunu» tasarıları,

Göz önünde tutulmuştur.

Ayrıca tasarıya, daha önceki tadil kanunlarında yer aldığı şekilde sermayenin ödenmiyen kısmının, diğer kaynaklara ilâveten genel bütçeye her yıl konulacak ödeneklerle karşılanmasını sağlayacak bir hükmün ilâvesi de lüzumlu görülmüştür.

Yukarıda yazılı sebeplerle «Sümerbank Kuruluş kanunu tasarısı» kanunlaşmaya kadar geçici süreçte teşekkülün itibarı sermayesinin 1 500 000 000 liraya iblağı zaruri mütalâa edilmiş ve ekli tasarı bu maksadı temine mâtuf olarak hazırlanmıştır.

Sanayi Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Sanayi Komisyonu
Esas No. : 1/553
Karar No. : 8

17 . 10 . 1968

Yüksek Başkanlığa

2262 sayılı Sümerbank Kanununun 6606 sayılı Kanunla değiştirilen 4 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı; Komisyonumuzun 9 . 11 . 1968 tarihli toplantısında ilgili Bakanlık temsilcilerinin de iştirakiyle tetkik ve müzakere edildi :

Tasarının gerekçesinde izah edilen hususlara ilâveten Bakanlık temsilcilerinin gerek tasarının tümü üzerinde ve gerekse maddelerin müzakeresi sırasında vermiş oldukları tamamlayıcı malûmatı

yerinde bulan Komisyonumuz, mezkûr kanun tasarısının aynen ve ittifakla kabulüne karar vermiştir.

Havalesi gereğince Plân Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan
Amasya
N. Şener

Sözcü
Sakarya
M. Gürer

Amasya
A. C. Topala

Burdur
F. Çelikbaş
İmzada bulunamadı

Eskişehir
A. Zeytinoglu

İstanbul
H. Ataman

İstanbul
N. Bulak
İmzada bulunamadı

İstanbul
K. Özdemir

Kayseri
F. Köksal

Muş
K. Özsarıyıldız

Bütçe Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Bütçe Plân Komisyonu
Esas No. : 1/553
Karar No. : 158

21 . 10 . 1968

Millet Meclisi Başkanlığına

Tetkiki hususu Komisyonumuza havale buyurulan (2262 sayılı Sümerbank Kanununun 6606 sayılı Kanunla değiştirilen 4 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı) ve önceden havale edildiği Sanayi Komisyonunca tasarı üzerine düzenlenen rapor, ilgili Hükümet temsilcileri ile Genel Müdürün de katıldıkları toplantıda görüşüldü;

Ekonomik faaliyetlerde yeter bir sermayenin önemi ve faydası izahtan vârestedir. Bugün için Sümerbankın kurduğu müesseselere tahsis ettiği sermaye toplam olarak 982 milyondur. İştiraklerine bağladığı sermaye ise 521,7 milyon lira olup ayrıca, gayelerinin tahakkuku için açmak mecburiyetinde kaldığı krediler toplamı da 594,2 milyona çıkmaktadır.

Teşekkül, sermaye yetersizliği dolayısıyla yabancı kaynaklara geniş ölçüde borçlanmış, vâdesi gelen borçlarını ödiyemez hale gelmiştir.

Başkanlık Yüksek Denetleme Kurulunun 1966 yılı Sümerbank hakkındaki raporunda da bu hususa önemle temas edilmiştir.

Kısaca arz edilen bu nedenleriyle teşekkülün yatırım ve sermaye yetersizliğinden ötürü güçleşen çalışma imkânlarını realize edecek olan tasarı, Genel Müdürün verdiği tamamlayıcı bilgiler sonucu aynen kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmek ve Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa arz olunur.

Başkan Aydın <i>I. Sezgin</i>	Sözcü Sakarya <i>N. Bayar</i>	Kâtip Bolu <i>H. İ. Cop</i>	Ankara <i>İ. S. Hatipoğlu</i>
Ankara <i>M. K. Yılmaz</i>	Balıkesir F. İslimyeli İmzada bulunamadı	Elâzığ <i>K. Nedimoğlu</i>	Erzurum <i>C. Önder</i>
Gümüşane <i>S. Savacı</i>	İstanbul M. Güven İmzada bulunamadı	İzmir <i>L. Yurdoğlu</i>	Muğla <i>T. Şahin</i>
Niğde <i>R. Soyer</i>	Trabzon <i>A. İ. Birincioğlu</i>	Yozgat N. Tanrıdağ İmzada bulunamadı	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

2262 sayılı Sümerbank Kanununun 6606 sayılı Kanunla değiştirilen 4 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 2262 sayılı Sümerbank Kanununun, 20 . 5 . 1955 tarih ve 6606 sayılı Kanunla değiştirilen 4 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 4. — Sümerbankın itibari sermayesi 1 500 000 000 liradır.

Bu sermayenin ödenmiyen kısmı, diğer kaynaklara ilâveten genel bütçeye her yıl konulacak ödeneklerle karşılanır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

29 . 8 . 1968

Başbakan <i>S. Demirel</i>	Devlet Bakanı <i>S. Öztürk</i>	Devlet Bakanı <i>H. Atabeyli</i>	Devlet Bakanı <i>K. Ocak</i>
Devlet Bakanı <i>A. F. Alişan</i>	Adalet Bakanı <i>H. Dinçer</i>	Millî Savunma Bakanı <i>A. Topaloğlu</i>	İçişleri Bakanı <i>F. Sükan</i>
Dışişleri Bakanı <i>İ. S. Çağlayangül</i>	Maliye Bakanı <i>C. Bilgehan</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>İ. Ertem</i>	Bayındırlık Bakanı <i>O. Alp</i>
Ticaret Bakanı <i>A. Türkel</i>	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı <i>V. Â. Özkan</i>	Güm. ve Tekel Bakanı <i>İ. Tekin</i>	Tarım Bakanı <i>B. Dağdaş</i>
Ulaştırma Bakanı <i>S. Bilgiç</i>	Çalışma Bakanı <i>A. N Erdem</i>	Sanayi Bakanı <i>M. Turgut</i>	En. ve Ta. Kay. Bakanı <i>R. Sezgin</i>
Turizm ve Ta. Bakanı <i>N. Kürşad</i>	İmar ve İskân Bakanı <i>H. Montezoğlu</i>	Köy İşleri Bakanı <i>S. O. Avcı</i>	